

SYLLABUS

B.A. DEGREE PROGRAMME IN SANSKRIT JYOTISHA

SEM NO	COURSE TITLE	NAME OF THE COURSE	L	C
1	COMMON ENGLISH I	ENGLISH I	5	4
	COMMON ENGLISH II	SECOND LANGUAGE	4	3
	COMMON ADDL LANGUAGE I	ENGLISH	4	4
	CORE COURSE I	GRAHARASINAKSATRASAMBANDAH	4	3
	COMPLIMENTARY COURSE I	NYAYA	4	3
	COMPLIMENTARY COURSE II	JYOTISSASTRAPRAVESAH	4	3
2	COMMON ENGLISH III	ENGLISH II	5	4
	COMMON ENGLISH IV	ENGLISH III	4	3
	COMMON ADDL LANGUAGE II	SECOND LANGUAGE II	4	4
	CORE COURSE II	JYŌTIRVIJÑĀNĪYAM	4	3
	COMPLIMENTARY COURSE III	VEDANTA	4	3
	COMPLIMENTARY COURSE IV	PANCANGAJATAKAGANITAM	4	3
3	COMMON ENGLISH IV	ENGLISH IV	5	4
	COMMON ADDL LANGUAGE III	SECOND LANGUAGE III	5	4
	CORE COURSE III	JYOTISHA INFORMATICS	5	4
	COMPLIMENTARY COURSE V	SAHITYA	5	4
	COMPLIMENTARY COURSE VI	JANMAPRAKARANAM	5	4
4	COMMON ENGLISH VI	ENGLISH V	5	4
	COMMON ADDL LANGUAGE IV	SECOND LANGUAGE III	5	4
	CORE COURSE IV	PRASNAVICARAH	5	4
	COMPLIMENTARY COURSE VII	VYAKARANAM	5	4
	COMPLIMENTARY COURSE VIII	MUHURTAPARICAYAH	5	4
5	CORE COURSE V	AYURDASAMRTYUVICANTANAM	5	4
	CORE COURSE VI	BHAVAPHALACINTANAM	5	4
	CORE COURSE VII	VIVAHAPATALAM	5	4
	CORE COURSE VIII	JYŌTIRGANITAM	5	4
	OPEN COURSE I	SAMSKRTE VIJÑANAM	5	4
		VASTUVIDYA		
CIKITSAJYOTISHAM				
6	CORE COURSE IX	SIDDHANTAGANITAM	5	4
	CORE COURSE X	KĀLAKALPANAM	5	4
	CORE COURSE XI	GRAHAGANITAM	5	4
	CORE COURSE XII	KARMA-YOGAPRAKARANAM	5	4
	CHOICE BASED COURSE II	BHUVANAKOSAH	5	3
		RATNAPARIKSHA		
		JYOTISSAMHITA		
	PROJECT	CAN BE SELECTED BY DEPT.		1
TOTAL			150	120

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
I	Core Course I		4	3

GRAHARASINAKSATRASAMBAVDHAH

(ग्रहराशिनक्षत्रसम्बन्धः)

Aim of the course:

ज्योतिषशास्त्रस्य महत्त्वम् – स्वरूपं – विकासः – लोकोपकारत्वं च अवगन्तुम्।

Objectives of the course:

1. ज्योतिषाध्ययनक्रमम् आवश्यकतां च अवगच्छति।
2. वेदवेदाङ्गविद्यासु ज्योतिषस्य स्थानं जानाति।
3. अपरिमितगगनमण्डलस्य परिचयं सम्पादयति।
4. होरास्कन्धं परिचिनोति।

Course outline:

- Module I - वेदाङ्गेषु ज्योतिषस्य स्थानम्। ज्योतिषशास्त्रस्वरूपम्
त्रिस्कन्धात्मकत्वम् – तत्र षडङ्गत्वं, पञ्चसिद्धान्ताः च।
- Module II - आचार्यवराहमिहिरपरिचयः, होराशब्दार्थश्च।
- Module IIIIV - द्वादशराशीनां नामानि तेषां स्वरूपाणि नक्षत्रविन्यासः च।
चरस्थिरादिसंज्ञा, स्वभावाः, वर्णाः,
- Module IV - ग्रहाणां परिचयः, राश्याधिपत्यं, स्वरूपं कारकत्वं च।
ग्रहमैत्रीविचारः, बलाबलं, षड्वर्गादिकं च।

Essential Reading:

- Module I - प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) प्रथमाध्याये आद्याः 12
श्लोकाः।
- Module II&III - बृहज्जातकम् (वराहमिहिराचार्यः) 1-2 अध्यायौ।

General Reading:

1. गणकतरङ्गिणी।
2. ज्योतिषप्रवेशिका।
3. भारतीयज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः।
4. बृहत्पराशरहोराशास्त्रम्।
5. फलदीपिका।
6. बृहत्संहिता।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
I	Complementary Course I		4	3

NYAYA

Aim of the course:

Objectives of the course:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Course outline:

- Module I -
- Module II -
- Module III -
- Module IV -

Essential Reading:

Module I-IV-

General Reading:

- 1.
- 2.

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
I	Complementary Course II		4	3

JYOTISSASTRAPRAVESAH

(ज्योतिषशास्त्रप्रवेशः)

Aim of the course:

ग्रहराशिनक्षत्रादीनां ज्ञानाय, प्रपञ्चस्य विस्तृतत्वस्य अवगमनाय, संस्कृतभाषाशिक्षणाय च।

Objectives of the course:

1. ज्योतिषशास्त्रसाङ्केतिकसंज्ञापरिचयं लभते।
2. ज्योतिषशास्त्र-संस्कृतसम्बन्धम् अवगच्छति।
3. संस्कृतेन आशयानां स्वीकरणाय अभिव्यञ्जनाय च शक्तिं सम्पादयति।
4. संस्कृतेन वाक्यरचनासामर्थ्यं सिद्ध्यति।

Course outline:

- Module I - ज्योतिषशास्त्रसाङ्केतिकसंज्ञापरिचयः -
राशि-ग्रह-नक्षत्र-वार-तिथि-करण-योगाः
- Module II - ज्योतिषशास्त्रशब्दपरिचयः - विभक्तिपरिचयः, पुंलिङ्गशब्दाः -
अ-इ-उ-ऋ-त-नकारान्ताः। (चन्द्रः, रविः, गुरुः, सविता, भवतु,
आत्मन)
- स्त्रीलिङ्गशब्दाः - आ-इ-ई-उ-ऊ-ऋ-ओ-च-द-शकारान्ताः।
(होरा, तिथिः, घटी, धनुः, वधूः, मातृ, गो, वाक्, उपनिषद्, दिक्)
नपुंसकलिङ्गशब्दाः - अ-इ-उ-ऋ-तकारान्ताः।
(लग्नम्, वारि, मधु, धाता, जगत)
- Module III - सर्वनमशब्दाः - तद्, यद्, एतद्, किम्, अस्मद्, युष्मद्, सर्व।
क्रियापरिचयः, वाक्यरचना च - भू, अस्, गम्, जा, पठ्, कृ, वन्द, एध्
इत्यादीनां लट्, लृट्, लोट्, लङ्, विधिलिङ् लकारेषु रूपाणि।
- Module IV - उपसर्गाः, सङ्ख्या, अव्ययानि -क्त्वा, तुमुन्, ल्यप्, क्तवतु, किम्,
कुत्र,
कति, कदा, कतः, कथं, किमर्थम्, अपि, च, अतः-यतः, यदा - तदा,
यदि- तर्हि, यावत्-तावत्, कियत्, यथा-तथा, चेत्
नोचेत्, किन्तु, किल।

Essential Reading:

- Module I - शिशुबोधः (दैवज्ञकलाधरशर्मा) - आद्याः नव कारिकाः।
- Module II - विभक्तिवल्लरी (संस्कृतभारती, बेङ्गलूर) ।
- Module II-IV - अभ्यासदर्शिनी (संस्कृतभारती, बेङ्गलूर) ।

General Reading:

1. रूपचन्द्रिका।
2. माधवीयम् (माधवाचार्यः)
4. पञ्चबोधः।
5. प्रथमदीक्षा (राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्,
नवदेहली)

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
II	Core course II		4	3

JYŌTIRVIJÑANĪYAM
(ज्योतिर्विज्ञानीयम्)

Aim of the course:

ग्रहाणां तत्कालस्थितिज्ञानं प्रश्नकर्मावगतिः च।

Objectives of the course:

1. ज्योतिश्शास्त्रपाठारम्भक्रमं परिचिनोति।
2. दैवजलक्षणम् – तत् कृत्यम् – पृच्छककृत्यं च जानाति।।
- 2 शुभाशुभसमयनिरूपणज्ञानं भवति।
4. तात्कालिकनिमित्तफलानि अवगच्छति।

Course outline:

- Module I - ज्योतिश्शास्त्राधिकारी – दैवजलक्षणम्।
- Module II - ज्योतिश्शास्त्रपाठारम्भः, जातकप्रश्नविभागः, प्रश्नस्य प्राधान्यम्।
- Module III - देवजकृत्यम्, आरूढविधिः, फलनुर्देशक्रमः।
- Module IV - शुभाशुभसमयनिरूपणम्, श्वासगतिनिरूपणम्, कालविषयः, तात्कालिकनिमित्तानि च।

Essential Reading:

- Module I-IV- प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) प्रथमद्वितीयाध्यायौ
(आद्य-द्वादश- श्लोकान् विहाय)

General Reading:

1. सारावली।
2. प्रश्नानुष्ठानपद्धतिः
3. कृष्णीयम्।
4. प्रश्नरीतिः।
5. बृहत्संहिता।
5. प्रश्नकैतुकम्

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
I	Complementary III		4	3

VEDANTA

Aim of the course:

Objectives of the course:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Course outline:

- Module I -
- Module II -
- Module III -
- Module IV -

Essential Reading:

Module I-IV-

General Reading:

- 1.
- 2.

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
II	Complimentary Course IV		4	3

PANCANGAJATAKAGANITAM

(पञ्चाङ्गजातकगणितम्)

Aim of the course:

नित्यजीवने तिथिवासरनक्षत्रादिव्यवहारः कथमिति ज्ञातुम्।

Objectives of the course:

1. पञ्चाङ्गजातकयोः परिचयं लभते।
2. नक्षत्र-वार-तिथि-करण-योगानाम् गणनापरिचयं प्राप्नोति।
3. जातकगणनपरिचयं प्राप्नोति।
4. जातककुण्डलीनिर्माणसामर्थ्यं प्राप्नोति।

Course outline:

- Module I - पञ्चाङ्गानां विशेषपरिचयः-नक्षत्र-वार-तिथि-करण-योगाः, पञ्चाङ्गगणनं च।
- Module II - पञ्चाङ्गमनुसृत्य जातकगणनं, तत्कालग्रहस्फुटानयनं च।
- Module III - लग्नस्फुटानयनं, भावस्फुटानयनं, जातककुण्डलीनिर्माणं च।
- Module IV - दशा-दशापहारानयनम् ।

Essential Reading:

- Module I - पञ्चाङ्गगणितम् (चौखम्बा, वाराणसी)
- Module II - प्रादेशिकपञ्चाङ्गम्।
- Module III- IV- शुद्धदृग्गणितम् - प्रकीर्णप्रकरणम्।

General Reading:

1. गणितनिर्णयः (पुलियूर् पुरुषोत्तमन् नम्बूतिरी) प्रथमोऽध्यायः
2. पञ्चाङ्गमञ्जूषा।
3. पञ्चबोधः - पूर्वार्धम्।
4. शिशुबोधः।
5. प्रश्नानुष्ठानपद्धतिः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
-------------	--------------	-------------	---	---

III	Core Course III		5	4
-----	-----------------	--	---	---

Jyotisha Informatics

Aim of the course:

Objectives of the course:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Course outline:

- Module I -
- Module II -
- Module III -

Essential Reading:

- Module I -
- Module II -
- Module III -

General Reading:

- 1.
- 2.

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
III	Complementary V		5	4

SAHITYA

Aim of the course:

Objectives of the course:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Course outline:

- Module I -
- Module II -
- Module III -
- Module IV -

Essential Reading:

Module I-IV-

General Reading:

- 1.
- 2.

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
III	Complementary VI		5	4

JANMAPRAKARANAM

जन्मप्रकरणम्

Aim of the course:

जन्तूनां मनुष्याणां च जन्मविषयकज्ञानावगमनम्।

Objectives of the course:

1. वियोनिजन्मज्ञानं भवति
2. निषेकादिज्ञानं भवति।
2. आर्तवगर्भधारणादियोगलक्षणादिकज्ञानं भवति।
3. बालारिष्टताः सद्योमरणादिकं च अवगच्छति।

Course outline:

- Module I - वियोनिजन्मप्रकरणम्।
- Module II - आर्तवलक्षणम् – गर्भधारणयोगः – पुं स्त्री क्लीबप्रजायोगाः
इत्यादि निषेकप्रकरणम्
- Module III - जन्म कदा भवति । कथं भवति। कुत्र भवति
इत्यादिजन्मप्रकरणम्।
- Module IV - अरिष्टयोगसद्योमरणादिविषयाः।

Essential Reading:

Module I-IV- वराहमिहिरस्य बृहज्जातकस्य 3, 4, 5, 6 अध्यायाः।

General Reading:

1. सारावली - कल्याणवर्मा।
2. फलदीपिका – मन्त्रेश्वरः।
3. जातकादेशः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
IV	Core Course IV		5	4

PRAŚNAVICARAH

(प्रश्नविचारः)

Aim of the course:

ग्रहस्थित्यनुसारं भाव-दैवानुकूल्य-बाधानिरूपणसामर्थ्यप्रवचनप्राप्तिः।

Objectives of the course:

1. प्रश्नकर्तुः आयुः भावफलं च ज्ञातुं शक्तिं सम्पादयति।
2. द्वादशभावफलं, भावानां शुभाशुभत्वं च पठति।
3. दैवानुकूल्यप्रातिकूल्याद्यवस्थां ज्ञातुम् अवगाहं जनयति।
4. दोषपरिहारादिक्रियाम् अवगच्छति।

Course outline:

- Module I - लग्नादिभावाः, बाह्याभ्यन्तरभावाः, भावनाशलक्षणं, ग्रहकारकत्वम् – इष्टानिष्टभावाः।
- Module II - भावानुभवनाशकालाः, शुभपापयोः भावफलं, मान्दिफलम्, ग्रहाणाम् इष्टानिष्टस्थितिफलं, बन्धनादियोगाश्च।
- Module III - दैवानुकूल्यम् बाधाचिन्ता बाधकस्थानपर्यन्तम्।
- Module IV - दृष्टिबाधायाः प्रारभ्य प्रतिक्रियाकर्तृनिरूपणम्।

Essential Reading:

Module I-IV- प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) 14,15 अध्यायौ।

General Reading:

1. भावप्रकाशः (गणेशदैवज्ञः)
2. कृष्णीयम् (कृष्णाचार्यः)
3. फलदीपिका (मन्त्रेश्वरः)
4. सारावली (कल्याणवर्मा)
5. प्रश्नानुष्ठानपद्धतिः।
6. प्रश्नरीतिः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
IV	Complimentary Course VIII		5	4

MUHURTAPARICAYAH

(मुहूर्तपरिचयः)

Aim of the course:

कालस्य माहात्म्यं जानाति। कालानां शुभाशुभत्वं तत्प्रवचनसामर्थ्यं च प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. शुभाशुभकालबोधं प्राप्नोति।
2. दोषसामान्यलक्षणम् अवगच्छति।
3. विवाहादिविहितकर्मणां मुहूर्तनिर्णयनं कर्तुं परिचयं प्राप्नोति।
4. मुहूर्तनिर्णयनानन्तरं फलप्रवचनं कर्तुं सामर्थ्यं लभते।

Course outline:

- Module I - दोषसामान्यलक्षणं, दोषापवादाः, गुणाश्च।
Module II - नित्यदोषाः, षट् दोषाः, कर्तृदोषाः, मासभेदाः च।
Module III - षोडश संस्काराः।
Module IV - नामकरण-अन्नप्राश-विद्यारम्भ-कर्णवेध-उपनयन-विवाह-
कलश- गृहारम्भ-गृहप्रवेश-यात्रा-कृषि-औषधमुहूर्ताः।

Essential Reading:

- Module I - माधवीयम् - 2, 3, 4 अध्यायाः
Module II-IV- मुहूर्तपदवी ।

General Reading:

1. मुहूर्तचिन्तामणिः।
2. मुहूर्तमार्तण्डः।
3. कालदीपकम्।
4. मुहूर्तरत्नम्
5. प्रश्नमार्गः।
6. पञ्चाङ्गम्।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Core Course V		5	4

AYURDASAMRTYUVICINTANAM

आयुर्दशामृत्युविचिन्तनम्

Aim of the course:

जातकानाम् आयुर्भावविचिन्तनं दशाफलविचिन्तनञ्च कर्तुं सामर्थ्यं प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. आयुर्दायसम्प्रदायपरिज्ञानं लभते।
2. जातकानाम् आयुषमधिकृत्य फलप्रवचनं कर्तुं परिचयं प्राप्नोति।
3. सूर्यादिग्रहाणां दशाकालं तत्फलं च प्रवक्तुं सामर्थ्यं लभते।
4. मृत्युकालयोगादिविषयज्ञानं प्राप्नोति।

Course outline:

- Module I - आयुर्दायगणना-परमायुः इत्यादि -आयुर्दायप्रकरणम् ।
Module II - दशापरिगणनम् – सूर्यादिग्रहाणां दशाफलम्।
Module III - मृत्युयोगाः ।
Module IV - मृत्युदेशकालपरिज्ञानम्।

Essential Reading:

Module I-IV- बृहज्जातकम् - 7, 8, 23 अध्यायाः।

General Reading:

1. लघुजातकम्।
2. केशवीयजातकपद्धतिः।
3. कृष्णीयम्।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Core Course VI		5	4

BHAVAPHALAVICINTANAM

भावफलचिन्तनम्

Aim of the course:

लग्नादि द्वादभावाश्रयग्रहाणां शुभाशुभफलदायकत्वावगमनम्।

Objectives of the course:

1. लग्नादिद्वादशभावानां निर्णयसामर्थ्यं सम्पादयति।
2. भावेषु ग्रहाणां स्थाननिर्णयावगमननिपुणतां सम्पादयति।
3. शुभाशुभभावानां ज्ञानं सम्पादयति।
4. तमोग्रहयोः गुलिकस्य च प्रश्नफलानुभवे स्वाधीनम् अवगच्छति ।

Course outline:

- Module I - लग्नादि द्वादशभावानां ग्रहाश्रयत्वनिर्णयः।
Module II - भावफलाश्रयप्रकरणं बृहज्जातकमधिकृत्य।
Module III - भावफलाश्रयप्रकरणं चमत्कारचिन्तामणिमधिकृत्य।
Module IV - राहुकेतुगुलिकानां भावफलनिर्णयः।

Essential Reading:

- Module I- III- चमत्कारचिन्तामणिः।
Module II - बृहज्जातकम् – अष्टादशाध्यायः।
Module IV - भावप्रकाशः – राहुभावफलाध्यायः, केतुभावफलाध्यायः।

General Reading:

1. सारावली।
2. भावकुतूहलम्।
3. जातकपारिजातम्।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Core course VII		5	4

VIVAHAPATALAM

विवाहपटलम्

Aim of the course:

दाम्पत्यघटनानिर्णयनसामर्थ्यं तत्फलप्रवचनसामर्थ्यं च प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. विवाहप्रश्ने फलविचिन्तनं कर्तुं सामर्थ्यं प्राप्नोति।
2. दाम्पत्यघटनानिर्णयनक्रमं तत्प्रवचनं च जानाति।
3. स्त्रीपुरुषानुकूल्यचिन्तापरिज्ञानं लभते।
4. जातकघटनायां प्रायोगिकपरिज्ञानम्।

Course outline:

- Module I - विवाहप्रश्नः - प्रथमभागः।
Module II - विवाहप्रश्नः - द्वितीयभागः।
Module III - स्त्रीपुरुषानुकूल्यम् - प्रथमभागः।
Module IV - स्त्रीपुरुषानुकूल्यम् - द्वितीयभागः।

Essential Reading:

- Module I-II - प्रश्नमार्गः - सप्तदशाध्यायः।
Module III- IV- प्रश्नमार्गः - एकविंशाध्यायः।

General Reading:

1. जातकादेशः।
2. विवाहविज्ञानम् - ओणक्कूर् शङ्करगणकः।
3. शशाङ्कशारदीयम्।
4. बृहज्जातकम् - अध्यायः

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Core Course VIII		5	4

JYOTIRGANITAM

ज्योतिर्गणितम्

Aim of the course:

सङ्कलनव्यवकलनादिचतुष्क्रियासु नैपुण्यं तथा वर्ग - वर्गमूल-घन- घनमूलादीनां गणनासामर्थ्यं च लभते।

Objectives of the course:

1. राजमुद्रादिमानपरिज्ञानं प्राप्नोति।
2. पारम्पर्यरीत्या चतुष्क्रियाप्रयोगसामर्थ्यं सम्पादयति ।
3. वर्ग-वर्गमूल-घन-घनमूलादिप्रयोगसामर्थ्यं सम्पादयति।
4. भिन्नपरिकर्मपरिज्ञानं सम्पादयति।

Course outline:

- Module I - राजमुद्रादिमानानां पठनम्।
 Module II - सङ्कलन-व्यवकलन-गुणन-हरणक्रियासु सरलसोदाहरणद्वारा कौशलसम्पादनम्।
 Module III - वर्ग- वर्गमूल-घन-घनमूलादीनां सोदाहरणपठनम्।
 Module IV - भिन्नपरिकर्माष्टकम्।

Essential Reading:

- Module I& IV - लीलावती (भास्कराचार्यः) आदितः छन्दश्चित्यादिपर्यन्तम्

General Reading:

1. शुल्बसूत्रम्।
2. वेदगणितम्।
3. गणितयुक्तिभाषा।
4. सूर्यसिद्धान्तः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Choice based Course I - 1		5	4

SAMSKRTE VIJNANAM

(संस्कृते विज्ञानम्)

Aim of the course:

संस्कृतं केवलं भाषा न विज्ञानानां माध्यममपि इति प्रत्यभिज्ञानम्।

Objectives of the course:

1. प्राचीनभारतीयविज्ञानविषयान् जानति।

2. प्राचीनकाले विज्ञानानामुत्पत्तिविकासादीन् जानाति।
3. भारतीयपारम्पर्यकृषिविज्ञानम् अवगच्छति।
4. मेघभेदादिकम् अवगच्छति।

Course outline:

- Module I - विज्ञानस्य उत्पत्तिविकासादयः प्राचीनभारते।
 Module II - विज्ञानानां सामान्यविभाजनम्। तत्र प्राचीनभारतस्य योगदानम्।
 Module III - पारम्पर्यकृषिविज्ञानं कृषिमहत्त्वं च।
 Module IV - कृषिपाराशरानुसारेण मेघानयनं मेघभेदाः वृष्टिविज्ञानम् इत्यादयः।

Essential Reading:

- Module I - भारतीयविज्ञानपरम्परा (संस्कृतभारती, नवदेहली)
 1-4 अध्यायाः
 Module II - Science in Samskrit (Samskrit Bharati, New Delhi)
 Module III&IV - कृषिपाराशरः – 1-50 श्लोकाः

General Reading:

1. प्रैड् ओफ् इन्त्या (संस्कृतभारती, नवदेहली)
2. प्रबन्धसङ्ग्रहः (विश्वसंस्कृतप्रतिष्ठानम्)
3. संस्कृतशास्त्रवैभवम् (राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः)
4. Science in India (Kerala Bhasha Institute)

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Choice based Course I - 2		5	4

VASTUVIDYA

(वास्तुविद्या)

Aim of the course:

भूमेः लक्षणं, शुभाशुभत्वं, वास्तुपरिज्ञानं, गृहनिर्माणपरिज्ञानं, गृहपरिस्थितिज्ञानं च सम्पादयति।

Objectives of the course:

1. लक्षणयुक्तभूमीनां स्वीकरणप्राप्तिं जनयति।

2. गृहनिर्माणरीतेः सामर्थ्यं जनयति।
3. उपगृहाणां कूपानां च स्थाननिर्णयज्ञानं सम्पादयति।।
4. पारिस्थितिकसौहृदभूमेः परिज्ञानम्।

Course outline:

- Module I - भूमिलक्षणं, ग्राहयत्याज्यभूमेः स्वरूपं लक्षणं च।
 Module II - मनुष्यालयनिर्माणचिन्ता। देवालयमनुष्यालययोः स्थानविवेकः।
 Module III - उपगृहाणां कूपानां च स्थाननिर्णयक्रमः।
 Module IV - पारिस्थितिकसौहृदवृक्षाः – वृक्षारोपविधिः।

Essential Reading:

Module I, II&IV- मनुष्यालयचन्द्रिका - प्रथमाध्यायः द्वितीयाध्यायः च।

Module III - प्रश्नमार्गः - षड्विंशाध्यायः।

General Reading:

1. वास्तुकौमुदी।
2. तन्त्रसमुच्चयः (शिल्पभागः)।
3. मयमतम्।
4. देवप्रश्नः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
V	Choice based Course I - 3		5	4

CIKITSAJYOTISAM
(चिकित्साज्योतिषम्)

Aim of the course:

ज्योतिषे आयुर्वेदविज्ञानम्। आयुर्निर्णयनं तथा रोगाणां निवारणमार्गाः च अवगम्यन्ते।

Objectives of the course:

1. रोगकारणानि रोगभेदान् च अवगच्छति।
2. रोगनिर्णयनिदानपरिज्ञानं लभते ।

3. रोगारम्भप्रशमनकालः कः इति निर्णेतुं शक्तिं सम्पादयति।
4. ज्योतिषद्वारा रोगपरिहारमार्गम् अन्विष्यति।

Course outline:

- Module I - रोगहेतुः पूर्वजन्मनि वा इह जन्मनि वा इत्यादिपरिज्ञानं, विविधाः रोगाः के इत्यादीनां निर्णयः।
- Module II - जातके प्रश्ने वा ग्रहाणां स्थितिवशात् रोगः अस्ति वा न वा अस्ति चेत् कायिकं वा मानसिकं वा इति निर्णयः।
- Module III - रोगः कदा आगतः अस्य रोगस्य शमनकालः कदा इत्यादि प्रमाणानुसारेण पठनम्।
- Module IV - ग्रहाणाम् अनिष्टस्थितिवशात् रोगः जायते वा अथवा पूर्वजन्मकृत-दुष्कृतवशात् जायते वा इति ज्योतिषशास्त्रदृष्ट्या परिज्ञानम्। अस्य रोगस्य परिहारमार्गं प्रश्नमार्गानुसारेण पठति।

Essential Reading:

Module I -IV- प्रश्नमार्गः 12,13 अध्यायौ।

General Reading:

1. कृष्णीयम् – अध्यायः 13
2. फलदीपिका – अध्यायः 14
3. चिकित्साज्योतिषम् (मुत्तुस्वामी)
4. अष्टाङ्गहृदयम् – सूत्रस्थानस्य 1,2 अध्यायौ

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Core Course IX		5	4

SIDDHANTAGANITAM

(सिद्धान्तगणितम्)

Aim of the course:

सिद्धान्तलक्षणं कालमानादिकं च अवगच्छति।

Objectives of the course:

1. सिद्धान्तलक्षणम् अवगच्छति।
2. पञ्चसिद्धान्तानां सामान्यपरिचयं लभते।

3. विविधानि कालमानानि अवगच्छति ।
4. अहर्गणानयनप्रकारादिकज्ञानं सम्पादयति।

Course outline:

- Module I - सिद्धान्तलक्षणम् ।
 Module II - कालपरिभाषा-कालमान-ग्रहसाधनादिकम्।
 Module III - अहर्गणानयनम्।
 Module IV - ग्रहगति-ज्यास्पष्टीकरणादिकम्।

Essential Reading:

- Module I-IV- सूर्यसिद्धान्तः (मयासुरः)- मध्यमाधिकारः, मानाध्यायः च।

General Reading:

1. सिद्धान्तशिरोमणिः- प्रथमाध्यायः।
2. पञ्चसिद्धान्तिका (वराहमिहिरः)।
3. आर्यभटीयम् (आर्यभटः)
4. ब्रह्मस्फुटसिद्धान्तः(ब्रह्मगुप्तः)।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Core Course IX		5	4

KĀLAKALPANAM

(कालकल्पनम्)

Aim of the course:

कालसङ्कल्पं कालविस्तरं सङ्ख्यासम्प्रदायं च अवगच्छति।

Objectives of the course:

1. सङ्ख्यासम्प्रदायं कालपरिभाषां च अवगच्छति।
2. सौरादि नवविधकालमानानि अवगच्छति।
3. ग्रहकक्ष्याक्रमं कालहोराधिपत्यक्रमं च परिचिनोति।
4. ग्रहाणां प्रकाशकारणादिकज्ञानं सम्पादयति।

Course outline:

Module I - सङ्ख्यासम्प्रदायाः । आर्यभटीय-भूत-कटपयादिसङ्ख्याः।

Module II - कालशब्दव्युत्पत्तिः, नवविधकालमानानि।

Module III - ग्रहकक्ष्याक्रमः।

Module IV - ग्रहाणां प्रकाशकारणादयः।

Essential Reading:

Module I - प्रबन्धसङ्ग्रहे कालः कलयतामहम् इति प्रबन्धः।

Module II-IV- आर्यभटीयम् – कालक्रयापादः ।

General Reading:

1. सूर्यसिद्धान्तः- प्रथमोऽध्यायः।
2. सिद्धान्तशिरोमणिः – मध्यमाधिकारे कालमानाध्यायः।
3. सिद्धान्ततत्त्वविवेकः (कमलाकरः)।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Core Course XI		5	4

GRAHAGANITAM

(ग्रहगणितम्)

Aim of the course:

ग्रहस्फुटगणितक्रमं शुद्धदृग्गणितसम्प्रदायेन अवगच्छति।

Objectives of the course:

1. कलिवर्ष-शकवर्ष-ग्रिगोरियवर्ष-कोलम्बवर्षाणां परस्परसम्बन्धावगमनं प्राप्यते।
2. करणग्रन्थज्ञानं, ध्रुवादिसम्प्रदायं, मध्यमगणितं च अवगच्छति ।
3. मध्यमगणितस्पष्टीकरणग्रहस्फुटानयनज्ञानं च सम्पादयति।
4. मन्दकेन्द्र-शीघ्रकेन्द्रादिव्यवस्थां जानाति।

Course outline:

- Module I - कलिदिन-खण्डशेष-ग्रहध्रुव-ग्रहमध्यमानां गणितरीतिः।
 Module II - सूर्यचन्द्रस्फुटानयनप्रकारं संस्कारक्रियाः मन्दकेन्द्रव्यवस्था
 च।
 Module III - पञ्चताराग्रहाणां मन्दकेन्द्र-शीघ्रकेन्द्रपरिणतसंस्काराणां
 परिचयः।
 Module IV - ग्रहस्फुटं ग्रहाणां राशिक्षेत्रे विन्यासक्रमः च।

Essential Reading:

Module I –IV- शुद्धदृग्गणितम् (वी.पी.के.पोतुवाल)
 मध्यमप्रकरणस्फुटप्रकरणे।

General Reading:

1. गणितनिर्णयः।
2. गणितप्रकाशिका।
3. केतकीग्रहगणितम्।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Core Course XII		5	4

KARMA-YOGAPRAKARANAM

कर्म- योगप्रकरणम्

Aim of the course:

मनुष्याणां कर्मक्षेत्रं, जीवनावस्थादिकं च अवगच्छति।

Objectives of the course:

1. धनावाप्तिमार्गं कर्ममण्डलं च जानाति।
2. राजयोगविषयम् अवगच्छति।
3. नाभसयोगे ज्ञानं भवति।

4. चन्द्रादिग्रहप्रवृज्यादियोगज्ञानं भवति।

Course outline:

Module I - अर्थाप्तिः कर्ममण्डलं च।

Module II - राजयोगाः।

Module III - नाभसयोगाः।

Module IV - चान्द्रग्रहादिप्रवृज्यायोगाः।

Essential Reading:

Module I -IV- बृहज्जातकम् 10 -15 अध्यायाः।

General Reading:

1. फलदीपिका।
2. जातकपारिजातः।
3. बृहत्पराशरहोरा।
4. सारावली।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Choice based II - 1		5	3

BHUVANAKOSAH

(भुवनकोशः)

Aim of the course:

गोलपरिभाषा, गोलस्वरूपं, भूगोलवर्णनम् इत्यादिकम् अवगच्छति।

Objectives of the course:

1. गोलस्वरूपवैशिष्ट्यम् अवगच्छति।
2. चतुरश्रगोलीयरूपभेदं जानाति।
3. भूमेः उत्पत्तिः आकर्षणशक्तिः इत्यादिविषयज्ञानं लभते।

4. भूगोले जम्बूद्वीपादीनां स्थितिपरिज्ञानं सिद्ध्यति

Course outline:

- Module I - गोलप्रशंसा, गोलस्वरूपञ्च।
Module II - गोलस्वरूपप्रश्नाध्यायः।
Module III - भुवनकोशो भूम्युत्पत्तिविषयकपौराणिकमतं,
सिद्धान्तशिरोमणिकारस्य अभिमतं च।।
Module IV - भूगोलवर्णनां भुवनकोशसंस्थानं च।

Essential Reading:

Module I -IV- सिद्धान्तशिरोमणिः (भास्कराचार्यः) – ग्रहगोलाध्यायस्य
1-3।

General Reading:

1. सूर्यसिद्धान्तः।
2. गोलपरिभाषा।
3. आर्यभटीयम्।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Choice based II - 2		5	3

RATNAPARIKSA

(रत्नपरीक्षा)

Aim of the course:

रत्नानां गवेषणबुद्ध्या परिज्ञानम्। नित्यजीवने ग्रहाणाम् अनिष्टवशात्
जातकदोषपरिहारं तत्तत्-रत्नधारणेन कथमिति विशेषज्ञानं जनयति।

Objectives of the course:

1. रत्नानां विविच्य अवबोधं जनयति।
2. यथार्थरत्नानां परिज्ञानं जनयति।
3. प्रत्येकं जनेन किं रत्नं धरणीयमिति परिज्ञानं लभते।
4. विवधप्रदेशेषु विद्यमानानां रत्नानाम् ज्ञानं प्राप्नोति।

Course outline:

- Module I - वज्र –इन्द्रनील-मरतक- इत्यादिद्वाविंशतिरत्नानां परिचयः।
 Module II - रत्नानि दृष्ट्वा परिशुद्धिपरीक्षणं कथमिति प्रायोगिकज्ञानम्।
 Module III - रत्नानां ग्रहाणां च सम्बन्धः।
 Module IV - नित्यजीवने उपयोक्तव्यरत्नानां प्रायोगिकपरिज्ञानम्।

Essential Reading:

- Module I –IV- बृहत्संहिता (वराहमिहिराचार्यः)
 वज्रपरीक्षा, मुक्ताफलपरीक्षा, पद्मरागपरीक्षा,
 मरतकपरीक्षा च।

General Reading:

1. फलदीपिका ।
2. पञ्चाङ्गम्।
3. नारदसंहिता।
4. भद्रबाहुसंहिता।
5. अद्भुतसागरः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
VI	Choice based II - 3		5	3

JYOTISSAMSHITA
(ज्योतिस्संहिता)

Aim of the course:

ज्योतिषस्य संहिताभागपरिचयं लभते। निमित्तानां शकुनानां लक्षणानां च समग्रावबोधं प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. त्रिस्कन्धात्मके ज्योतिषे संहितास्कन्धस्य सामान्यपरिचयं लभते।
2. सांवत्सरिकलक्षणम् अवगच्छति।
3. शकुनोत्तरं पाककालविज्ञानं च अवगच्छति।
4. प्रश्नकाले जातानां निमित्तानां लक्षणं तत्फलं च अवगच्छति।

Course outline:

- Module I - संहितास्कन्धः – संहितालक्षणम्।
Module II - सांवत्सरिकसूत्रम्।
Module III - शकुनोत्तराध्यायः, पाकाध्यायः च।
Module IV - प्रश्नकालनिमित्तानि।

Essential Reading:

- Module I- III - बृहत्संहिता – अध्यायाः 1,2,96,97
Module IV - प्रश्नमार्गः – अध्यायः 3

General Reading:

1. नारदसंहिता।
2. अद्भुतसागरः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
I	Complementary I		4	3

FOR VYAKARANA

JYŌTISSASTRAPARICAYAH

ज्योतिश्शास्त्रपरिचयः

Aim of the course:

भारतीयविज्ञाने ज्योतिश्शास्त्रस्य माहात्म्यं प्राधान्यं च प्रत्यभिज्ञायते।
ज्योतिश्शास्त्रस्वरूपं राशिग्रहादीनां सामान्यपरिचयं च प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. ज्योतिश्शास्त्रस्वरूपं महत्त्वं च जानाति।
2. राशिपरिचयो भवति।
3. ग्रहाणां नक्षत्राणां च परिचयः सम्भवति।
4. पञ्चाङ्गविषयं जानाति।

Course outline:

- Module I - ज्योतिषप्रशंसा – ज्योतिषस्य वेदाङ्गत्वम्- नेत्रस्थानम्।
Module II - द्वादश राशयः तेषामधिपाः तत्र नक्षत्रविन्यासः च।

- Module III - राशिभावभेदः, भावसंज्ञा, क्रूरादिसंज्ञाश्च।
 Module IV - पञ्चाङ्गप्रयोजनम्, तिथि-वासर-नक्षत्र-योग-करणादीनां परिचयश्च

Essential Reading:

Module I - प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) प्रथमाध्याये आद्याः 12 श्लोकाः।

Module II-III- जातकादेशस्य प्रथमाध्यायः।

Module IV - शिशुबोधः (दैवज्ञकलाधरशर्मा) - आद्याः नव कारिकाः।

General Reading:

1. पञ्चबोधः।
2. ज्योतिषप्रवेशिका।
3. लघुजातकम्।
4. ताजिकनीलकण्ठी।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
II	Complementary III		5	4

FOR SAHITYA

JYOTISSASTRAPRAVESAH

ज्योतिषशास्त्रप्रवेशः

Aim of the course:

भारतीयविज्ञाने ज्योतिषशास्त्रस्य माहात्म्यं प्राधान्यं च प्रत्यभिज्ञायते। ज्योतिषशास्त्रस्वरूपं राशिग्रहादीनां सामान्यपरिचयं च प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. ज्योतिषशास्त्रस्वरूपं कथमिति जानन्ति, होरास्कन्धं परिचिनोति।।
2. द्वादशराशीनां तेषाम् अधिपानां च परिचयं सम्पादयति।
3. द्वादशराशिषु नक्षत्रविन्यासक्रमम् अवगच्छति।
4. पञ्चाङ्गपरिचयं प्राप्नोति।

Course outline:

- Module I - ज्योतिषस्य नेत्रस्थानीयत्वम्। त्रयः स्कन्धाः षडङ्गानि च।
 Module II - द्वादशराशयः, राशिप्रभेदाः, ग्रहयोनिभेदाः च।

- Module III - द्वादशराशिषु सप्तविंशतिनक्षत्राणां विन्यासक्रमः।
Module IV - पञ्चाङ्गपरिचयः।

Essential Reading:

- Module I - प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) (प्रथमाध्याये आद्याः 12 श्लोकाः)
Module II- III- माधवीयम् (माधवाचार्यः) प्रथमोऽध्यायः।
Module IV - शिशुबोधः (दैवज्ञकलाधरशर्मा) - आद्याः नव कारिकाः।

General Reading:

1. लघुजातकम् – 1-4 अध्यायाः
2. जातकादेशः।
3. सारावली।
4. प्रश्नानुष्ठानपद्धति।
5. जातकपारिजातः।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
III	Complementary V		5	4

FOR VEDANTA

JYŌTIRVIJNANAM (ज्योतिर्विज्ञानम्)

Aim of the course:

भारतीयविज्ञाने ज्योतिःशास्त्रस्य माहात्म्यं प्राधान्यं च प्रत्यभिजायेते।
ज्योतिःशास्त्रस्वरूपं राशिग्रहादीनां सामान्यपरिचयं च प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. अपरिमितगगनमण्डलस्य परिचयं सम्पादयति।
2. द्वादशराशीन् तत्र नक्षत्रविन्यासं च परिचिनेति ।
3. ग्रहविषयकज्ञानं सम्पादयति।
4. होरास्कन्धं परिचिनोति।

Course outline:

- Module I - वेदवेदाङ्गपरिचयः । ज्योतिषस्य नेत्रस्थानीयत्वं,
त्रिस्कन्धत्वं,
षडङ्गत्वं च ।
- Module II - द्वादशराशिषु सप्तविंशतिनक्षत्राणां विन्यासः।
- Module III - ग्रहाणाम् आधिपत्यं स्वरूपं कारकत्वं च।

Module IV - तिथिवासरदिपञ्चाङ्गपरिचयः।

Essential Reading:

Module I - प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) (प्रथमाध्याये आद्याः 12 श्लोका

ModuleII-III- बृहज्जातकम् (वराहमिहिरः) प्रथमद्वितीयाध्यायौ।

Module IV - शिशुबोधः (दैवज्ञकलाधरशर्मा) - आद्याः नव कारिकाः।

General Reading:

1. लघुजातकम् (वराहमिहिराचार्यः)।
2. माधवीयम् (माधवाचार्यः)
3. ज्योतिषदीपमाला।
4. सारावली।

Semester No	Course Title	Course Code	L	C
IV	Complementary VII		5	4

FOR NYAYA

JYŌTISSASTRAVICARAH

ज्योतिषशास्त्रविचारः

Aim of the course:

भारतीयविज्ञाने ज्योतिषशास्त्रस्य माहात्म्यं प्राधान्यं च प्रत्यभिजायेते।
ज्योतिषशास्त्रस्वरूपं राशिग्रहादीनां सामान्यपरिचयं च प्राप्नोति।

Objectives of the course:

1. अपरिमितगगनमण्डलस्य परिचयं सम्पादयति।
2. राशीनां नक्षत्राणां च विषये ज्ञानं प्राप्नोति।
3. ग्रहविषयकज्ञानं सम्पादयति।
4. पञ्चाङ्गपरिचयं प्राप्नोति।

Course outline:

Module I - वेदवेदाङ्गपरिचयः - नेत्रस्थानीयत्वम् - त्रिस्कन्धत्वम्-
षडङ्गत्वम् ।

Module II - द्वादशराशीनां विविधाः संज्ञाः, नक्षत्रविन्यासश्च।

Module III - ग्रहयोनिविषयाः, ग्रहस्वरूपं, शत्रुमित्रभावः, वर्णादयश्च।

Module IV - पञ्चाङ्गपरिचयः।

Essential Reading:

Module I, II - प्रश्नमार्गः (एटक्काट् नम्बूतिरी) (प्रथमाध्याये आद्याः 12 श्लोकाः)

Module III - लघुजातकम् – 1-4 अध्यायाः।

Module III - शिशुबोधः (दैवज्ञकलाधरशर्मा) - आद्याः नव कारिकाः।

General Reading:

1. माधवीयम्।
2. बृहज्जातकम् – प्रथमद्वितीयाध्यायौ।
3. सारावली।